

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश तथा स्थानीय तह तर्फको नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज,भेटरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, सहायकस्तर चौथो तह, नायव प्राविधिक सहायक,नायव पशु स्वास्थ्य प्राविधिक र नायव पशु सेवा प्राविधिक पदहरूको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

पाठ्यक्रमको रूपरेखा:- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क:-१००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :-१५

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्कभार	समय
सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice)	५० प्रश्नX२ अङ्क = १००	४५ मिनेट

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	१५	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

पाठ्यक्रमका एकाइ	१	२	३	४
प्रश्न संख्या	१४	१२	१२	१२

- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको उत्तर सहि दिएमा, प्रत्येक उत्तर बापत २ (दुइ) अंक प्रदान गरिने छ भने गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्ताको कुल अंकको योगका आधारमा परीक्षाफल प्रकाशित गरिने छ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०७८/०८/०९

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश तथा स्थानीय तह तर्फको नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज,भेटेरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, सहायकस्तर चौथो तह, नायव प्राविधिक सहायक,नायव पशु स्वास्थ्य प्राविधिक र नायव पशु सेवा प्राविधिक पदहरूको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

पत्र/ विषय :- सेवा सम्बन्धी

१. कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य सम्बन्धी

- १.१ नेपालको संविधान (कृषि तथा खाद्यसम्बन्धी व्यवस्था)
- १.२ निजामती सेवा ऐन, २०४९ तथा नियमावली, २०५०(कर्मचारीको आचरण, विदा र सजाय सम्बन्धी व्यवस्था)
- १.३ स्थानीय सरकार संचालन ऐन,२०७४
- १.४ पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ तथा नियमावली, २०५६
- १.५ जलचर संरक्षण ऐन, २०१७
- १.६ दाना पदार्थ ऐन, २०३३ र नियमावली, २०४१
- १.७ पशु बधशाला तथा मासुजाँच ऐन, २०५५ तथा नियमावली, २०५७
- १.८ सुदूरपश्चिम प्रदेश सहकारी ऐन,२०७५
- १.९ सुदूरपश्चिम प्रदेश पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०७८
- १.१० सुदूरपश्चिम प्रदेशको कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन, २०७६
- १.११ पशु हुवानी मापदण्ड, २०६४
- १.१२ कृषि/पशुपन्छी/मत्स्य अनुसन्धानको संरचना तथा भूमिका
- १.१३ नेपालमा पशुपन्छी तथा मत्स्यपालनको संक्षिप्त इतिहास तथा वर्तमान अवस्था
- १.१४ नेपालको अर्थतन्त्रमा पशुपन्छी तथा मत्स्य विकासको महत्व
- १.१५ चालु आवधिक योजनामा पशुपन्छी तथा मत्स्य विकासको उद्देश्य, नीति तथा मत्स्य र पशुपन्छी क्षेत्रगत विकास कार्यक्रमको प्राथमिकता, लक्ष्य एवं कार्यान्वयन रणनीति
- १.१६ कृषि/पशुपन्छी/मत्स्य प्रसारका विभिन्न तरिकाहरु र तिनको तुलनात्मक फाइदा र सीमितता
- १.१७ कृषि/पशुपन्छी/मत्स्य विकासमा समुह पद्धती प्रकृया र कार्यान्वयन तथा अगुवा कृषक छनौटको आधार, भूमिका र परिचालन

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश तथा स्थानीय तह तर्फको नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज, भेटेरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, सहायकस्तर चौथो तह, नायव प्राविधिक सहायक, नायव पशु स्वास्थ्य प्राविधिक र नायव पशु सेवा प्राविधिक पदहरूको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

- १.१८ पशुपन्छी तथा मत्स्यको दिगो एवं व्यवसायिक उत्पादन
- १.१९ नेपालको पशुपन्छी, मत्स्य विकासका कार्यक्रमका अवसर र चुनौतीहरू
- १.२० कृषि विकासमा ग्रामीण पूर्वाधार (सिचाई, कृषि सडक) को महत्व
- १.२१ पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रममा ऋण, बीमा, उत्पादन सामग्री, औजार तथा उपकरण, बजार तथा मूल्य व्यवस्था
- १.२२ कृषि/पशुपन्छी/मत्स्य विकास कार्यक्रममा स्थानीय तहको भूमिका
- १.२३ कृषि/पशुपन्छी/मत्स्य विकासका लागि तालिम तथा संचार कार्यक्रमको भूमिका

२. भेटेरिनरी

- २.१. आन्तरिक परजीवी (Internal Parasite): नाम्ले जुका (Liver fluke), गोलो जुका (Round Worm), फिते जुका (Tape Worm), कक्सिडियोसिस (Coccidiosis), रक्त परिजीवि (Blood protozoan diseases) का प्रमुख लक्षण, रोग निदान, उपचार तथा रोकथाम ।
- २.२. बाह्य परजीवी (External Parasite): किर्ना (Tick), जुम्रा (Lice), उपियाँ (Fleas) तथा लुतो (Mange) का प्रमुख लक्षण, रोग निदान, उपचार तथा रोकथाम ।
- २.३. प्रमुख ब्याक्टेरियल रोगहरू (Bacterial Diseases) :
भ्यागुते रोग (Haemorrhagic Septicaemia), पटके रोग (Anthrax), चरचरे रोग (Black-Quarter), इन्टेरोटोसेमिया (Enterotoxemia), थुनेलो (Mastitis), क्षयरोग र जोन्स रोग (Tuberculosis & John's Disease), काफ स्कोर र कोलिब्यासिलोसिस (Calf Scour & Colibacillosis), ग्लेन्डर्स (Glanders) फाउल टाइफाइड (Fowl typhoid), कुखुराको हैजा (Fowl Cholera), पुल्लोरम (Pullorum), खुर कुहिने रोग (Foot Rot), ब्रुसेलोसिस (Brucellosis) तथा माइकोप्लाज्मोसिस (Mycoplasmosis) का कारक तत्व, लक्षण, रोग निदान, उपचार तथा रोकथाम
- २.४. प्रमुख भाइरल रोगहरू (Viral Diseases) : गौगोटी (Rinderpest), पि.पि.आर (PPR), एभियन ईन्फ्लुएन्जा (Avian Influenza), एभियन लिम्फोइड ल्युकोसिस (Avian lymphoid leucosis), खोरेत (Foot & Mouth Disease), मुवाओलो (Orf Sore Mouth), लम्पी स्किन डिजिज, (Lumpy Skin Diseases) रेबिज (Rabies), पारभो

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश तथा स्थानीय तह तर्फको नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज,भेटेरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, सहायकस्तर चौथो तह, नायव प्राविधिक सहायक,नायव पशु स्वास्थ्य प्राविधिक र नायव पशु सेवा प्राविधिक पदहरूको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

भाइरल इन्ट्राइटिस तथा केनाइन डिष्टम्पर रोग (Parvo viral enteritis and Canine Distemper) स्वाइन फिभर (Swine Fever), साउने ज्वरो (Ephemeral Fever), कुखुराको विफर (Fowl Pox), गम्बोरो (Gumboro), रानीखेत (Ranikhet) तथा म्यारेक्स रोग (Mareks Disease) का कारकतत्व, लक्षण, निदान, उपचार तथा रोकथाम:

- २.५ बाखाको कुम्री (Lumber-paralysis) रोगको कारण, लक्षण,रोकथाम तथा उपचार
- २.६. निम्न प्रजनन सम्बन्धी विकृति : कारण, लक्षण, उपचार तथा रोकथाम
 - २.६.१ साल नभर्ने (Retention of Placenta)
 - २.६.२ तुहिने (Abortion)
 - २.६.३ डिस्टोकिया (Dystokia)
 - २.६.४. बाँभोपन (Infertility)
 - २.६.५. योनि तथा पाठेघर फर्किने (Prolapse of Vagina and Uterus)
- २.७.प्राथमिकता प्राप्त जुनोटिक रोगहरू (Priority Zoonotic diseases): दुध र मासुको माध्यमबाट सर्ने रोगहरू (Milk & Meat borne diseases)
- २.८. पशुपन्छीमा भिटामिन र खनिजको कमिबाट हुने रोगहरू
- २.९. गाई भैंसीका मेटाबोलिक (Metabolic) रोगहरू Milk fever, Ketosis र Downers cow syndrome
- २.१०.ढुसि तथा ढुसि जन्य पर्दाथबाट हुने रोगहरू
- २.११. विभिन्न नमुनाहरू संकलन, भण्डारण तथा संप्रेषण विधि
- २.१२.पशुपन्छीका विभिन्न खोपहरू बारे जानकारी
- २.१३.आधारभूत प्रयोगशालामा प्रयोगहुने उपकरणहरू तथा निर्मलीकरणका विभिन्न तरीकाहरू
- २.१४.भैंसीहरूको खरी रोग तथा डेगनाला रोगको रोकथाम तथा उपचार ।
- २.१५. जैविक सुरक्षा (Bio security) बारे जानकारी
- २.१६. विश्व पशुस्वास्थ्य संगठन (OIE) सम्बन्धी सामान्य जानकारी

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश तथा स्थानीय तह तर्फको नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज,भेटेरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, सहायकस्तर चौथो तह, नायव प्राविधिक सहायक,नायव पशु स्वास्थ्य प्राविधिक र नायव पशु सेवा प्राविधिक पदहरूको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

३. लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेन्ट

३.१. गाई भैंसीका जातहरू, तिनीहरूको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू

३.१.१. उन्नत जात : जर्सी, होलिस्टन फ्रिजियन, ब्राउन स्वीस, हरियाना

३.१.२.स्थानीय जात : अछामी, लुलु, खैला र चौरी

३.१.३. उन्नत जातका भैंसीहरू : मुर्दा, निली राभी भैंसी

३.१.४.स्थानीय जातका भैंसीहरू : लिमे, पारकोटे र गड्डी

३.२.उन्नत तथा स्थानीय बाखाका जातहरू, तिनीहरूको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू

३.२.१..उन्नत जातहरू : जमुनापारी, वोयर, बारबरी, सानन,

३.२.२ स्थानीय जातहरू : च्याँगा, सिन्हाल, खरी (पहाडी), तराई बाखा

३.३.उन्नत तथा स्थानीय भेडाका जातहरू, तिनीहरूको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू

३.३.१. उन्नत भेडाका जातहरू : रामबुलेट, पोलवर्थ, बोर्डरलाइसेयटर, रोमनी, मेरिनो

३.३.२.स्थानीय भेडाका जातहरू: भ्याङ्गलुङ्ग, बरुवाल, कागे, लामपुच्छे

३.४ उन्नत तथा स्थानीय सुँगुरका जातहरू, तिनीहरूको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू

३.४.१.उन्नत जात : ल्याण्डरेस, योर्कशायर, ह्याम्पशायर, ड्युरक

३.४.२.स्थानीय जात : च्वाँचे, बामपुडके र हुरा

३.५.उन्नत तथा स्थानीय जातका कुखुराहरू: न्यू हेम्पशायर, अष्ट्रालोर्प, व्हाईट लेगहर्न, गिरीराज तथा स्थानीय जातको कुखुरा साकिनी, घाटी खुइले, प्वाँख उल्टे (दुम्से) को शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू

३.६. खरायो : ऊन तथा मासुको लागि पालिने खरायोका जातहरू र तिनीहरूको विशेषता

३.७. व्यवसायिक पन्छीपालन विधि - जात, खोर, दानापानी, खोप व्यवस्थापन

३.८. पशुपन्छी प्रजननका लागि छनौट तथा प्रजनन विधि

३.९. भाले खोजेको पोथीको लक्षण तथा प्रजनन गराउने उपयुक्त समय

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश तथा स्थानीय तह तर्फको नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज,भेटेरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, सहायकस्तर चौथो तह, नायव प्राविधिक सहायक,नायव पशु स्वास्थ्य प्राविधिक र नायव पशु सेवा प्राविधिक पदहरूको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

३.१०. कृत्रिम गर्भाधानको महत्व र विधि, कृत्रिम गर्भाधान कार्यमा उपयोग हुने उपकरणहरूको नाम तथा प्रयोग विधि, ऋतु चक्र (Estrus Cycle), प्रजनन संग सम्बन्धित हार्मोन बारे साधारण जानकारी

३.११. पौष्टिक तत्वहरूको वर्गीकरण : कार्बोहाइड्रेट, प्रोटिन, चिल्लो पदार्थ, भिटामिन र खनिज पदार्थ

३.१२. पशुपन्छीहरूको लागि संतुलित दाना तयार गर्ने विधि

३.१३. घाँसपात संरक्षण : घाँस सुकाउने विधि (Hay), सायलेज (Silage) बनाउने विधि र महत्व

३.१४. परालमा युरिया प्रयोग गर्ने विधि र उपयोगिता

३.१५. स्थानीय तथा उन्नत घाँस खेती तरीका

३.१५.१. कोसे घाँस (Leguminous): स्टाइलो, बरसिम, कुड्जु, सिराट्रो, सेन्ट्रो, बोडी (Cowpea), व्हाइट क्लोभर, रेडक्लोभर, कोते, लुसर्न, डेस्मोडियम, केराउ, भेच, ज्वैन्ट भेच

३.१५.२. अकोषे घाँस :-नेपियर,पारा, सेटारिया, किकियु, राइग्रास, कक्सफुट, जै,सरगम, मुलाटो,सुडान लगायतका घाँसहरू

३.१५.३. डाले घाँस :-इपिल इपिल, वडहर, कोइरालो, टाँकी, काभ्रो, पाखुरी, किम्बु, दबदबे, पैयू, बकेना, निभारो, , भिमल, खन्यु, बैस, बाँस ,मेन्डुला लगायतका घाँसहरू

३.१६. प्रचलित तथा उन्नत व्यवस्था अनुसार पशुपन्छीको गोठ र खोर निर्माण तथा सरसफाई

३.१७. विभिन्न पशुपन्छीको भाले, माउ तथा बच्चाको स्याहार सुसार तथा आहाराको व्यवस्थापन

३.१८. पशुपन्छीको गोठ, खोर सफासुग्घर राख्ने र जैविक सुरक्षा (Bio-security) विधि

३.१९. दुग्ध प्रशोधन (Pasteurization) गर्ने विधि

३.२०. दुग्ध जन्य पदार्थहरू बनाउने विधि : क्रिम, बटर, चिज, कुरौनी, घीउ, आइसक्रिम, दही, छुर्पि, पेडा, रसवरी बनाउने विधि

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश तथा स्थानीय तह तर्फको नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज,भेटेरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, सहायकस्तर चौथो तह, नायव प्राविधिक सहायक,नायव पशु स्वास्थ्य प्राविधिक र नायव पशु सेवा प्राविधिक पदहरूको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

४. फिसरिज

- ४.१. माछाको परिभाषा,माछाको बाहिरी स्वरुप, विभिन्न अंग र कार्यहरु
- ४.२.नेपालमा पालिएका स्वदेशी (रैथाने जात) र विदेशी माछाहरु र तिनका आहार विहार बारे साधारण ज्ञान
- ४.३. मत्स्यपालन पद्धती : पोखरी मत्स्यपालन (Pond fish culture), पिंजडामा मत्स्य पालन (Cage fish culture) तथा रेसवेमा मत्स्यपालन (Raceway culture)
- ४.४. मत्स्यपालनका तरिका (माछाको जातको आधारमा)
 - ४.४.१. एक जातिय मत्स्यपालन (Monoculture)
 - ४.४.२. बहुजातिय मत्स्यपालन (Polyculture)
- ४.५.मत्स्य पालनका तरिका (सघनताको आधारमा)
 - ४.५.१.सामान्य मत्स्यपालन (Extensive culture)
 - ४.५.२.अर्ध सघन मत्स्यपालन (Semi-intensive culture)
 - ४.५.३.सघन मत्स्यपालन (Intensive culture)
- ४.६.एकीकृत मत्स्यपालन (Integrated fish culture) तथा व्यवस्थापन
 - ४.६.१.धानखेतमा मत्स्यपालन (Rice - fish culture)
 - ४.६.२.पशुपालन र मत्स्यपालन (Livestock and fish culture)
- ४.७. गाउँघरमा रहेका पुरानो पोखरीहरुमा माछापालन तथा व्यवस्थापन
- ४.८.माछा पालनको लागि पोखरीको निर्माण गर्न उपयुक्त स्थलको छनौटका आधारहरु
- ४.९.मत्स्यपालनको लागि उपयुक्त पानी तथा माटोको गुणस्तर बारे सामान्य ज्ञान
- ४.१०.मत्स्यपालनको लागि नयाँ पोखरी निर्माण गर्ने तरिका र ध्यान दिनुपर्ने कुराहरुबारे सामान्य ज्ञान
- ४.११.माउ माछाको लागि पोखरी व्यवस्थापन
- ४.१२.भाले र पोथी माउ पहिचान गर्ने तरिका तथा माउ माछाको व्यवस्थापन

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश तथा स्थानीय तह तर्फको नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज,भेटेरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, सहायकस्तर चौथो तह, नायव प्राविधिक सहायक,नायव पशु स्वास्थ्य प्राविधिक र नायव पशु सेवा प्राविधिक पदहरूको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

- ४.१३.माछाको प्रजनन विधि: प्राकृतिक, अर्ध-कृत्रिम तथा कृत्रिम प्रजननको तयारी तथा व्यवस्थापन तरिकाहरु
- ४.१४.मत्स्य बिज उत्पादन (Fish seed production) : भुसुना भुराको उत्पादन (Hatchling production), सानो भुरा हुर्काउने तरिका (Fry rearing) र ठूलो भुरा हुर्काउने तरिका (Fingerling rearing)
- ४.१५. माछा भुरा हुवानी गर्ने विधि
- ४.१५.१.हुवानी गरिने माछा भुरामा हुनुपर्ने गुणहरु
- ४.१५.२.माछा भुरा हुवानीको लागि कण्डिसनिङ्ग (Conditioning) र त्यसका फाईदाहरु
- ४.१५.३. भुरा हुवानी गरिने पानीको गुणस्तर
- ४.१५.४.माछा भुरा प्याकेजिङ्ग गर्ने तरिका
- ४.१५.५.माछाका भुरा सम्बन्धी मापदण्ड
- ४.१६. खाने माछा उत्पादन व्यवस्थापन :
- ४.१६.१.पोखरीको तयारी : चून, मलखादको प्रयोग बारे जानकारी ।
- ४.१६.२.माछा भुरा स्टकिङ्ग (Stocking), संख्या निर्धारण र विभिन्न जातका माछा भुराको स्टकिङ्ग अनुपात सम्बन्धी जानकारी
- ४.१७. माछा उत्पादनको लागि आवश्यक आहाराहरुको पौष्टिक तत्व बारे सामान्य ज्ञान र त्यसको व्यवस्थापन
- ४.१८. माछाको वृद्धि जाँच (Growth check-up) तथा दैनिक हेरचाह
- ४.१९.माछाको प्रतिपक्षी जीवहरु (Predators), हानिकारक किराहरु एवं पानीमा उम्रने विभिन्न झारपातहरु (Aquatic weeds) र तिनीहरुको नियन्त्रण बारे सामान्य ज्ञान
- ४.२०.माछामा लाग्ने विभिन्न रोगहरु तथा परजीवीजन्य रोगहरुको कारण, पहिचान र औषधोपचारका तरिकाहरु
- ४.२१. माछा उत्पादनको मूल्यांकन एवं बजार व्यवस्थापनका तरिकाहरु
- ४.२२.माछा मार्ने तथा समात्ने मुख्य उपकरणहरु र तरिका

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश तथा स्थानीय तह तर्फको नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज,भेटेरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, सहायकस्तर चौथो तह, नायव प्राविधिक सहायक,नायव पशु स्वास्थ्य प्राविधिक र नायव पशु सेवा प्राविधिक पदहरुको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

४.२३.मत्स्य विष तथा त्यसको प्रयोग गर्ने तरिका बारे सामान्य ज्ञान

४.२४.प्राकृतिक जलाशयमा मत्स्यपालन :

४.२४.१.ताल तथा रिजरभ्वायरहरुमा मत्स्यपालन प्रविधि

४.२४.२. इन्क्लोजर (Enclosure) मा मत्स्यपालन ।

४.२५.माछा उत्पादनोपरान्त संरक्षण प्रविधिहरु (Post-harvest technologies) बारे सामान्य जानकारी

४.२६.पानीमा घुलित अक्सिजनको कमिबाट हुने प्रमुख समस्या र व्यवस्थापन